

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף יז ע"א

שר מצרים הכניס בלב מצרים לומר שה' הוא חזק יותר מהשר שלהם

"וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'", אמר רבי שמעון, בוא וראה, שהרי על כל פנים זה המלאך המושל שר של מצרים היה, וכך הוא, שהרי ברוב הפרשה לא נאמר אלא מלך מצרים סתם, וזהו השר הגדול של מצרים, "פִּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם", זהו פרעה ממש. ולפיכך כתוב: "וַיֹּאמֶר", כלומר הכניס בלבם דבר זה, כמו שכתוב: "כִּי ה' אָמַר לוֹ קָלֵל אֶת דָּוִד" (ש"ב טז, י), זהו מחשבת הלב בלבד, וכן: "וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הִלְבֵּן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד" (בראשית יז, יז), וכן: "וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ" (אסתר ו, ט), אף כאן כך, שהכניס מחשבה בלבבם שיאמרו: "רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ", מהו "מִמֶּנּוּ", כוונתם על השר שלהם, הם אמרו בלבבם, שהכח והגבורה של ישראל גדול וחזק ממנו, מהשר שלהם.

ישראל נקראים עם ה'

רבי יצחק אמר, כל אומות העולם ממשיכים להם גבורה מהשר שלהם, וישראל ממשיכים גבורתם מהקדוש ברוך הוא, והם נקראים עם ה' ולא עם של שרים, רבי יהודה אמר, כאן נקראים עמו, שכתוב: "וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ", ושם כתוב, "רְאֵה רְאִיתִי אֶת עַנְי עַמִּי" (שמות ג, ז), עמי ממש, ישראל נקראים עם ה', ושאר אומות נקראים עמו של השר שלהם, שכתוב: "כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וְאֵנְחָנוּ נֶלֶךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד" (מיכה ד, ה).

המצרים לא ידעו שהם עם ה' ממש

אמר רבי אבא, זה הכתוב היה לו לומר הנה עם ישראל או בני ישראל רב ועצום ממנו מהו "עם בני ישראל", אלא "עם בני ישראל" ממש, ישראל ההוא שלמעלה [יג], שחשבו שעם בני ישראל הם, ולא עם ה', וכתוב: "וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", ולא כתוב מפני עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש.

זיו הזוהר

כג. נראה לי לפרש הדנה ידוע שכל אומה ולשון יש לה שר בשמים, ונשמות אותן האנשים משהם יצאו האומות ונקראות על שמם, כמו גומר ומגוג ומדי ויון עמון ומואב, הן משולבות עם השרים שבשמים בהשתתפות להנהגת האומות, ופרעה חשב על האומה הישראלית שנשמת יעקב הנקראת ישראל בהשתתפות עם שר בשמים הם הממונים להנהגת עם ישראל וגורלם כגורל שאר האומות, ולכן נקראים בני ישראל כמו בני עמון ומואב והשאר, ולא ידע שהם עם ה' ורק בידו כל עניני התנהגותם,

השר שלהם נתן להם עצה לעשות רע לישראל

"וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ", נתן להם עצה לעשות עמהם רעה, אמר רבי תנחום, יודעים היו המצרים באצטגנינות שלהם שסופם ללקות בשביל ישראל, ולפיכך הקדים השר שלהם לעשות עמהם רעה.

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף יח ע"א

ה' גזר על ישראל ז' גזרות רעות וז' טובות

למדנו, בשעה שמסר הקדוש ברוך הוא את ישראל לשר של מצרים, גזר עליהם ז' גזרות שישעבדו עמהם המצרים, זה שכתוב: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחַמֵּר וּבְלִבָּנִים וגו'", וכנגדן שבעה לטוב, "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ, וַיִּשְׂרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצְמוּ, בְּמֵאד, מֵאד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם".

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף יח ע"א

הבה הוא לשון הזמנה

"הֲבֵה נְתַחְכְּמָה לוֹ", רבי יוסי אמר, אין הבה אלא לשון הזמנה לעשות דין, כמו שכתוב: "הֲבֵה נִרְדָּה" (בראשית יא, ז), "הֲבֵה תִמְיִם" (ש"א יד, מא), רבי יוחנן אמר, "הֲבֵה" לשון הסכמה והזמנה, כמו "הֲבֵה נִבְנָה לָנוּ עִיר" (בראשית יא, ד), "הֲבֵה לָכֶם עֲצָה" (ש"ב טז, כ), "הֲבֵה לָה' בְּנֵי אֱלֹהִים" (תהלים כט, א), רבי יצחק אמר, "הֲבֵה נְתַחְכְּמָה לוֹ", נהיה בהסכמת הדין אליו.

המצרים נעקצים ממלאכי השרת

"פֶּן יִרְבֶּה", ורוח הקודש אומרת כן ירבה וכן יפרץ, ומלאכי השרת היו להם לשכים ולצנינים^[כד], זה שכתוב: "וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", שהיו מתרחקים ממלאכי השרת, כאותן קוצים שמתרחקים מהם אנשים.

המצרים נתיראו מהבן שעתיד לצאת

אמר רבי יודאי אמר רבי יצחק, מה היתה מחשבתם של מצרים למנוע מישראל פריה ורביה, והשר הממונה עליהם למה הכניס בלבם כך, אלא אמר להם, תדעו שעתיד בן אחר לצאת מישראל, שיהיה נעשה דין באלהינו על ידו.

המצרים נתנבאו על סופם

רבי שמעון ברבי יוסי אומר, מה שכתוב: "הֲבֵה נְתַחְכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מְלַחְמָה", נתנבאו על העתיד כמו שקרה להם, "וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ", נתנבאו על

הַיְהוּדִים הַזֵּה הַזֹּהָר

ולפיכך "וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" ממש. כד. ישראל נקראים בזה העולם מלאכי השרת על שם אמונתם

מחנות העליונים שהיו שוכנים ביניהם, "וּנְלַחֵם בָּנוּ", נתנבאו על מה שכתוב: "ה' יִלָּחֵם לָכֶם וגו'", "וְעֵלָה מִן הָאָרֶץ", כמו שכתוב: "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאִים בְּיַד רָמָה".

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף יד ע"ב

יסוד העם הקדוש היה מוכרח להיות במצרים

"וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ". אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להוריד את ישראל למצרים בגלות, אמר לו, שאלה אחת אתה שואל, או שתיים, אמר לו שתיים, גלות למה, ולמצרים למה, אמר לו, שתיים הן, ומחוברת להיות אחת, אמר לו, עמוד והתחזק, בשבילך יתקיים למעלה בשמך זה הדבר, אמור בני אמור.

פתח ואמר, סוד הדבר הוא, שלמדנו בעשרה מאמרות נברא העולם, וכאשר תבין רק שלשה הם, והעולם נברא בהם, בחכמה בתבונה ובדעת, והעולם לא נברא אלא בשביל ישראל, וכאשר בקש לקיים את העולם, עשה לאברהם בסוד החכמה, ליצחק בסוד התבונה, וליעקב בסוד הדעת, ועל זה נאמר: "וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלְאוּ" (משלי כד, ד), ובשעה ההיא נתיסד כל העולם.

ומשנולדו ליעקב י"ב שבטים, נתיסד הכל כדמיון שלמעלה, כאשר ראה הקדוש ברוך הוא שמחה הגדולה של עולם התחתון שנתיסד כדמיון שלמעלה, אמר פן חס ושלום יתערבו ישראל בשאר עמים ויפגמו על ידי זה כל העולמות.

מה עשה הקדוש ברוך הוא, היה מטלטל לכולם ממקום למקום, עד שירדו למצרים להיות מדורם בין עם קשה עורף, שמבזים מנהגי ישראל, ומואסים אותם להחתן בהם ולהתערב עמם, וחושבים אותם לעבדים, הזכרים מאסו בהם והנקבות מאסו בהם, עד שנתיסד הכל בזרע קדוש, בין כך ובין כך נשלם עון שאר עמים, שכתוב: "כִּי לֹא שָׁלֵם עֹון הָאֱמֹרִי וגו'" (בראשית טו, טז), וכאשר יצאו, יצאו זכאים קדושים, שכתוב: "שְׁבִטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד).

זוהר חלק ב' פרשת שמות דף יא ע"ב

המחשבה צריכה להיות בשכינה

"וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי". אמר רבי יוסי, "וַיִּלְךְ אִישׁ", זה עמרם, "וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי", זו יוכבד, ובת קול ירדה ואמרה לו להזדווג בה, שהרי קרוב זמן גאולת ישראל על ידי הבן שיוולד מהם, והקדוש ברוך הוא עזר בזה, שלמדנו שהשכינה שרתה על מטתם, ומחשבתם בדבקות אחת היתה בהשכינה, ועל כן לא זזה השכינה מהבן ההוא שהולידו, לקיים מה שכתוב: "וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" (ויקרא יא, מד), אדם המקדש עצמו מלמטה, הקדוש ברוך הוא מקדשהו למעלה, כמו שהמחשבה שלהם היתה בדבקות בשכינה, כך התדבקה השכינה במעשה ההוא ממש שעשו.

אמר רבי יצחק, זכאים הם הצדיקים שהמחשבה שלהם דבוקה תמיד בהקדוש ברוך הוא, וכמו שהם מתדבקים בו תמיד, כן גם הוא מתדבק בהם, ואינו עוזבם לעולם, וי

לרשעים שהמחשבה שלהם והדבקות שלהם רחוקות ממנו, ולא די להם שמתרחקים ממנו, אלא שמתדבקים בצד הטומאה, בוא וראה, עמרם שנדבק בהקדוש ברוך הוא, יצא ממנו משה, שהקדוש ברוך הוא לא סר ממנו לעולם, והשכינה התדבקה עמו תמיד, אשרי חלקו.

סיבה שמשה רבנו נקרא "טוב"

"וַתְּהֵרָה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן, וַתִּרְאֵהוּ אָתוּ כִּי טוֹב הוּא," מהו **"כִּי טוֹב הוּא"**, אמר רבי חייא שנולד מהול, לפי שסוד הברית נקרא טוב, שכתוב: **"אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב"** (ישעיהו ג, י) [כה], רבי יוסי אמר, אור השכינה שהאיר בו ראתה, שבשעה שנולד נתמלא כל הבית אור, שכתוב: **"וַתִּרְאֵהוּ אָתוּ כִּי טוֹב הוּא"** (שמות ב, ב), וכתוב: **"וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב"** (בראשית א, ד), ועל כן **"כִּי טוֹב הוּא"** כתוב, והכל היה.

בג' ירחים (בסיון) נתגלתה השכינה ושרתה על משה

"וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים," ג' ירחים מה ענינם, אמר רבי יהודה, רמז הוא שמרמז, שלא היה מכיר משה בזוהר העליון, עד ג' ירחים, שכתוב: **"בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"** (שמות יט, א), שהרי אז נתנה התורה על ידו, והשכינה נתגלתה ושרתה עליו לעיני הכל, שכתוב: **"וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' וּגו'"** (שם פסוק ג), **"וְלֹא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינוּ"**, שעד השעה ההוא לא נודע דיבורו עם הקדוש ברוך הוא, ואז כתוב: **"מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל"**.

זיו הזוהר

ועבודתם להקדוש ברוך הוא. כה. כי ספירת היסוד נקראת בשם יסוד צדיק.